

Mijpaalarrest

Hans Tiethoff kijkt terug op Tiethoff/NMB

Hoe liepen de zaken die ten grondslag lagen aan wat later mijlpalen in de jurisprudentie werden? We kijken terug met de advocaten van toen.

‘Het was ikke, ikke
en de rest kan stikke!’

Foto: Michel Zoeter

Jan Pieter Nepveu
journalist

Hans Tiethoff (61), partner bij DVDW advocaten in Den Haag, was als curator partij in zeker vijf arresten van de Hoge Raad. ‘Maar ik heb ze niet allemaal gewonnen, hoor!’ relateert hij meteen. Een aantal van die arresten is verplichte studiestof geworden voor wie zich bekwaamt in het insolventierecht.

De uitspraak tegen de Nederlandse Middenstandsbank (NMB) heeft Tiethoff, indertijd nog eenpitter, van meet af aan ‘volstrekt logisch’ gevonden.

‘Ik vond dat de NMB ongelijk had en ook ongelijk moest krijgen. Alleen de rechters in feitelijke instantie en de advocaat-generaal in zijn conclusie geloofden er niet in.

Wat mij stoorde was het gedrag van de NMB. In de wandeling heette de NMB de MeeNeemBank, omdat zij altijd buitengemeen fel was op de uitwinning van de eigen zekerheden: de bank ging voor en de crediteuren en curator hadden het nakijken. Zelden of nooit werd een probleem soepel opgelost. De NMB lag altijd dwars, schopte de curator buiten de deur

en pakte haar in fiduciaire eigendom gegeven spullen altijd rücksichtslos mee. Het was ikke, ikke en de rest kan stikke! Dat gedrag vertoonde de NMB ook weer in deze afwikkeling.’

Het Residentieslachthuis BV verhuurde kantoorruimte aan de NMB, die op het slachthuis terrein een bankfiliaal had. In 1985 ging het Residentieslachthuis failliet en moest de bank de huur aan de boedel betalen. De huurovereenkomst liep immers door. De NMB heeft echter na het faillissement geen huur meer betaald. De NMB had een vordering uit hoofde van een kredietovereenkomst met het Residentieslachthuis en wenste die met haar huurschuld te compenseren. Tegenover de vordering van de curator tot betaling van de huur beriep de bank zich op art. 53 Fw.

‘De NMB verrekende de huur met een geldvordering van 4,7 miljoen gulden. Op zichzelf kan ik me daar best wel wat bij voorstellen. Maar omdat de NMB geen enkele souplesse toonde, werd ik ook kritisch.

Mijn ervaring met de meeste banken is dat ze zichzelf een maatschappelijke positie toekennen en ook zeker bereid zijn met curatoren te kijken naar wat het best is voor iedereen. Maar de NMB keek

kortzichtig alleen naar zichzelf. Ik sluit niet uit dat als de bank redelijker geweest was, ik mij minder scherp opgesteld zou hebben.

De Hoge Raad geloofde wél in het ongelijk van de NMB. Ik vind dat er met de uitspraak van de Hoge Raad recht is geschied. Twee jaar geleden heb ik deze uitspraak nog kunnen gebruiken. Toen heb ik een andere bank eventjes op dit arrest gewezen: heren, u mag wel een heel grote vordering hebben op de schuldenaar maar u heeft in het kader van uw vuistpand dit pand gehuurd van de failliet, dus u moet ook aan de failliet huur betalen: kijk maar naar Tiethoff/NMB. En ja, ook die bank heeft moeten buigen.’

Artikel 53 lid 1 Faillissementswet

Hij die zowel schuldenaar als schuldeiser van gefailleerde is, kan zijn schuld met zijn vordering op de gefailleerde verrekenen, indien beide zijn ontstaan vóór de faillietverklaring of voortvloeien uit handelingen, vóór de faillietverklaring met gefailleerde verricht.

De kern van Tiethoff/NMB

HR 22 december 1989,
NJ 1990, 661

Volgens de regels over verrekening in de Faillissementswet zou de NMB haar huurtermijnen kunnen verrekenen met een concurrente vordering uit geldlening die zij op de failliete verhuurder heeft. In Tiethoff/NMB heeft de Hoge Raad op deze regel een uitzonderingsregel geformuleerd op grond van de redelijkheid en billijkheid. Tiethoff/NMB is een standaardarrest geworden op het gebied van verrekening.